

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: *проф. д-р Стефан Ангелов Стефанов*
Технически университет-София
ПН 3.7.Администрация и управление
Научна специалност: Икономика и управление (Интелектуална собственост)

Относно: *дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ по ПН 3.6. Право, научна специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“ към катедра „Частноправни науки“ при Юридически факултет на УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Калина Миткова Димова*
Тема на дисертационния труд: *„ПРАВО ВЪРХУ ПРОМИШЛЕН ДИЗАЙН“*
Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 433 от 13.02.2026 на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма „Изобретателско, авторско и патентно право“ към кат. „Частноправни науки“ под ръководството на проф. д.н. Живко Иванов Драганов, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1088/13.05.2020. Обучението е в редовна форма през периода от 22.04.2020 до 22.04.2023 в Юридически факултет на УНСС.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният ми за становище дисертационен труд се отнася до една не само актуална, но и многоаспектна, интердисциплинарна проблематика, свързана с правната закрила на промишления дизайн, като обект на интелектуална собственост, и неговата значителна роля за повишаване на конкурентоспособността на бизнеса и неговите естетически издържани продукти, предназначени да грабнат окото на потребителя и да обусловят решението му за покупка. Актуалността на темата се обуславя не само от започналата през 2020 година и все още развиващата се реформа на дизайна на ЕС, но и от ускореното развитие на съвременните технологии при масивното използване на изкуствен интелект, което поставя нови предизвикателства пред дизайнерите и притежателите на права върху промишлен дизайн. С оглед на предстоящата реформа в националното законодателство в областта на дизайните е необходимо извършването на задълбочен и критичен анализ не само на действащата нормативна уредба, но и на практиката на Българското патентно ведомство и на съдилищата, решаващи спорове, свързани с правото върху промишлен дизайн.

Ето защо авторът си е поставил за цел да направи всеобхватен анализ на правото върху промишлен дизайн като посочи неговите характеристики и специфики, разграничаващи го от други права на интелектуална собственост; да анализира особеностите, свързани с неговото пораждане, разпореждането и прекратяване. И всичко това в един сравнителноправен анализ между националната правна уредба и практика за закрила на промишления дизайн и изискванията в тази насока на

европейското право и практика, като на тази основа се прецени необходимостта от извършване на адекватни национални законодателни промени и коригиране на административната и съдебна практиката в България.

Дисертационният труд, който е в обем от над 242 страници, като основният текст е 227 страници, включващ 533 бележки под линия, 119 информационни източници, от които 83 български и 36 английски, представлява едно изчерпателно и фундирано изследване на поставената тема, свързано с редица резултати, имащи приносен характер.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В първа глава е направен исторически анализ на развитието на националното законодателство в областта на закрила на промишления дизайн, повлияно от настоящата реформа в правната закрила на индустриалните дизайни на Европейския съюз. Изследвани са приликите и разликите на промишления дизайн с търговските марки в зависимост от техните функции, като се обръща внимание на това, че е допустимо един и същи обект да получи закрила по реда и на двата закона. Направен е сравнителен анализ между промишления дизайн и изобретенията, като се изтъква, че промишления дизайн по същество има естетическа, а не техническа функция. Особено внимание е отделено и на съпоставката между промишления дизайн и обектите на авторското право, като правилно се аргументира се, че закрилата на промишления дизайн цели да обезпечи защитата на обекти, които обичайно имат утилитарен характер и са предназначени за масово производство, което обяснява и по-краткия срок на закрила в сравнение с обектите на авторското право. Сравнителният анализ с Европейското право за закрила на дизайна води до вярната теза на автора, че дефиницията за промишлен дизайн в ЗПрД не кореспондира напълно на дефиницията, заложена в Директива 98/71/ЕО.

В първа глава се изследват и критериите „новост“ и „оригиналност“ за предоставяне на закрила на промишления дизайн в съпоставителен анализ с Европейското право за закрила на дизайна, като са направени адекватни предложения за запълване на пропуски в българското законодателство и за неговото усъвършенстване.

Втора глава включва анализ на производството по регистрация на промишлен дизайн в Българското патентно ведомство (БПВ) и за международна регистрация на дизайните. Авторът успешно изследва и показва множество противоречия и несъответствия на Българското право по закрила на промишлените дизайни с Европейското право, които в едни случаи ограничават правата на чуждестранните заявители, а в други случаи са в ущърб на българските заявители, като прави предложения за тяхното законодателно отстраняване.

Трета глава разглежда доста подробно законовите основания за прекратяване на действието и заличаване на регистрацията на промишлен дизайн и правните последици от това, като е извършен и тук сравнителноправен анализ между националното и европейското законодателство. Предвид на това са формулирани конкретни предложения за изменение на ЗПрД.

Всички съществени резултати и някои общи изводи и констатации от изследванията на автора са обобщени в заключителната част на дисертацията, където са изведени по-съществените приноси моменти и са резюмирани най-важните предложения *de lege ferenda* за изменение на българското законодателство за закрила

на промишлените дизайни.

Тези резултати в значителна степен покриват изпълнението на поставените в дисертационния труд цел и задачи и ги оценявам положително.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Авторът е формулирал 17 научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

В проследяване на историческото развитие на закрилата на промишления дизайн, в определяне на съдържанието и характеристиките на дефиницията за промишлен дизайн и съпоставката му с другите обекти на интелектуална собственост, се състоят и основните научни приноси на дисертанта.

Към научно-приложните приноси можем да отнесем тези, направени в един сравнителноправен анализ между националната правна уредба и практика за закрила на промишления дизайн и изискванията в тази насока на европейското право и практика, които водят до предложенията на автора от извършване на адекватни национални законодателни промени и коригиране на административната и съдебна практиката в България.

Считам, че посочените научни и научно-приложни приноси са достатъчни за един дисертационен труд и ги приемам напълно.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Считам, че посочените 3 самостоятелни публикации са в унисон с темата на дисертацията и научната специалност и доказват способността на дисертанта да извършва самостоятелни научни изследвания и да предлага определени решения на съществуващи проблеми в българското законодателство и практика в областта на интелектуалната собственост и по-специално в правната закрила на промишления дизайн. Публикациите приемам напълно и ги оценявам положително.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът, представен в обем от по 30 страници на български и английски, съдържащ всички необходими рубрики на изложение на дисертационния труд, включително приносите и публикациите на автора, дава цялостна представа на изследваната тематика и отговаря изцяло на изискванията на УНСС.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Съществени бележки към дисертационния труд нямам, но бих направил една препоръка към дисертанта, а именно да увеличи значително публикационната си дейност в реномирани списания и то на английски.

8. Заключение

Имайки предвид гореизложеното, както и личните качества на докторанта, неговата преподавателска дейност, участието му в множество национални и международни проекти и форуми, практическия опит в областта на интелектуалната собственост, считам че са налице всички изисквания и предлагам на уважаемото жури на **Калина Миткова Димова** да бъде присъдена ОНС „доктор“ по научна специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“ по ПН 3.6. Право в УНСС.

София, 16.03.2026

Подпис:

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

*By: Prof. Dr. Stefan Angelov Stefanov
Technical University-Sofia
PN 3.7. Administration and Management
Scientific specialty: Economics and Management (Intellectual Property)*

*Regarding: dissertation for awarding the ONS "doctor" in PN 3.6. Law,
scientific specialty "Invention, Copyright and Patent Law" at the Department
of "Private Law" at the Faculty of Law of the UNWE.*

Author of the dissertation: *Kalina Mitkova Dimova*
Topic of the dissertation: *"INDUSTRIAL DESIGN LAW"*

Basis for submitting the opinion: participation in the scientific jury for the defence of the dissertation in accordance with Order No. 433 of 13.02.2026 of the Rector of the UNWE.

1. Information about the dissertation candidate

The dissertation candidate studied under the doctoral program "Invention, Copyright and Patent Law" at the Department of "Private Law" under the supervision of Prof. Dr. Zhivko Ivanov Draganov, in accordance with the Order of the Rector of the UNWE No. 1088/13.05.2020. The training is in full-time form during the period from 22.04.2020 to 22.04.2023 at the Faculty of Law of the UNWE.

2. General characteristics of the submitted dissertation work

The dissertation work submitted to me for opinion concerns not only a current, but also a multi-faceted, interdisciplinary issue related to the legal protection of industrial design, as an object of intellectual property, and its significant role in increasing the competitiveness of business and its aesthetically pleasing products, designed to catch the eye of the consumer and determine his purchase decision. The relevance of the topic is determined not only by the EU design reform that began in 2020 and is still developing, but also by the accelerated development of modern technologies in the massive use of artificial intelligence, which poses new challenges for designers and holders of industrial design rights. In view of the upcoming reform of national legislation in the field of designs, it is necessary to conduct a thorough and critical analysis not only of the current regulatory framework, but also of the practice of the Bulgarian Patent Office and the courts resolving disputes related to industrial design rights. Therefore, the author has set himself the goal of making a comprehensive analysis of industrial design rights by indicating its characteristics and specifics, distinguishing it from other intellectual property rights; to analyse the features related to its creation, disposition and termination. And all this in a comparative legal analysis between the national legal framework and practice for the protection of industrial designs and the requirements in this

direction of European law and practice, on this basis assessing the need to make adequate national legislative changes and correct the administrative and judicial practice in Bulgaria.

The dissertation, which is over 242 pages long, with the main text being 227 pages, including 533 footnotes, 119 information sources, of which 83 Bulgarian and 36 English, represents a comprehensive and well-founded study of the topic, associated with several results of a contributing nature.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The first chapter provides a historical analysis of the development of national legislation in the field of industrial design protection, influenced by the current reform of the legal protection of industrial designs in the European Union. The similarities and differences between industrial designs and trademarks are examined depending on their functions, with attention being paid to the fact that it is permissible for the same object to receive protection under both laws. A comparative analysis is made between industrial design and inventions, emphasizing that industrial design essentially has an aesthetic, not a technical, function. Attention is also paid to the comparison between industrial design and copyright objects, correctly arguing that the protection of industrial design aims to ensure the protection of objects that are usually utilitarian in nature and intended for mass production, which also explains the shorter term of protection compared to copyright objects. The comparative analysis with the European Design Protection Law leads to the author's correct thesis that the definition of industrial design in the Industrial Design Protection Act does not fully correspond to the definition set out in Directive 98/71/EC.

The first chapter also examines the criteria of "novelty" and "originality" for granting industrial design protection in a comparative analysis with the European Design Protection Law, and adequate proposals are made for filling gaps in the Bulgarian legislation and for its improvement.

The second chapter includes an analysis of the proceedings for registration of industrial designs in the Bulgarian Patent Office (BPO) and for international registration of designs. The author successfully researches and shows numerous contradictions and inconsistencies of the Bulgarian Design Protection Law with European law, which in some cases limit the rights of foreign applicants, and in other cases are to the detriment of Bulgarian applicants, making proposals for their legislative removal.

The third chapter examines in considerable detail the legal grounds for termination and cancellation of the registration of an industrial design and the legal consequences thereof, and a comparative legal analysis between national and European legislation has been carried out here as well. In view of this, specific proposals for amending the Industrial Design Act have been formulated.

All significant results and some general conclusions and findings from the author's research are summarized in the final part of the dissertation, where the more significant contributions are highlighted and the most important proposals *de lege ferenda* for amending the Bulgarian legislation on the protection of industrial designs are summarized.

These results largely cover the implementation of the goals and objectives set in the dissertation work and I evaluate them positively.

4. Assessment of scientific and scientific-applied contributions

The author has formulated 17 scientific and applied scientific contributions of the dissertation.

The main scientific contributions of the dissertation consist in tracing the historical development of the protection of industrial design, in determining the content and characteristics of the definition of industrial design and its comparison with other objects of intellectual property.

To the scientific and applied contributions, we can attribute all these made in a comparative legal analysis between the national legal framework and practice for the protection of industrial designs and the requirements in this direction of European law and practice, which lead to the author's proposals for making adequate national legislative changes and correcting the administrative and judicial practice in Bulgaria.

I believe that the indicated scientific and applied scientific contributions are sufficient for a dissertation and I fully accept them.

5. Evaluation of the dissertation publications

I believe that the above-mentioned 3 independent publications are in line with the topic of the dissertation and the scientific specialty and prove the ability of the dissertation candidate to conduct independent scientific research and to propose certain solutions to existing problems in Bulgarian legislation and practice in the field of intellectual property and in particular in the legal protection of industrial design. I fully accept the publications and evaluate them positively.

6. Evaluation of the abstract

The abstract, presented in a volume of 30 pages in Bulgarian and English, containing all the necessary rubrics for the presentation of the dissertation work, including the author's contributions and publications, provides a comprehensive overview of the research topic and fully meets the requirements of the UNWE.

7. Critical notes, recommendations and questions

I have no significant comments on the dissertation work, but I would make one recommendation to the dissertation candidate, namely, to significantly increase his publication activity in reputable journals, and in English.

8. Conclusion

Considering the above, as well as the personal qualities of the doctoral student, his teaching activities, his participation in numerous national and international projects and forums, and his practical experience in the field of intellectual property, I believe that all requirements are met and I propose to the esteemed jury that Kalina Mitkova Dimova be awarded the ONS "doctor" in the scientific specialty "Invention, Copyright and Patent Law" in Professional Direction 3.6. Law at the UNWE.

Sofia, 16.03.2026

Signature: